

Leo Trotskij

Stalin och den kinesiska revolutionen

26 augusti 1930 (Prinkipo)

Fakta och dokument

Den kinesiska revolutionen 1925-27 är fortfarande den största händelsen i den moderna historien efter revolutionen i Ryssland 1917. Kommunismens grundläggande riktningar har drabbat samman om den kinesiska revolutionens problem. Kominterns nuvarande officiella ledare, Stalin, har avslöjat vad han verkligen går för under den kinesiska revolutionens händelser. De grundläggande dokumenten om den kinesiska revolutionen är skingrade, utspridda, bortglömda. Några är omsorgsfullt gömda.

På dessa sidor vill vi återskapa den kinesiska revolutionens grundläggande stadier i ljuset av Stalins och hans närmaste assistenters artiklar och tal, såväl som de av Stalin dikterade Komintern-besluten. I detta syfte använder vi oss av verkliga texter från våra arkiv. Vi presenterar speciellt utdrag från det tal som Tjitarov, en ung stalinist, höll vid Sovjetunionens kommunistiska partis 15:e kongress och som Stalin hemlighöll för partiet. Läsarna kommer att själva kunna övertyga sig om den oerhörda betydelsen av Tjitarovs vittnesmål, en ung stalinistisk funktionär och karriärstjärna, som deltog i de kinesiska händelserna och som för närvarande är en av Kommunistiska ungdomsinternationalens ledare.

För att göra fakta och citat mer begripliga, tror vi att de är lämpligt att påminna läsarna om de viktigaste händelserna under den kinesiska revolutionen.

- 20 mars, 1926 – Chiang Kai-sheks första kupp i Kanton.
- Hösten 1926 – EKKI:s [Kominterns exekutivkommitté] sjunde plenarmöte, med deltagande av en Chiang Kai-shek-delegat från Guomindang.
- 12 april 1927 – statskupp av Chiang Kai-shek i Shanghai.
- Slutet av maj 1927 – ”vänster-Guomindangs” kontrarevolutionära kupp i Wuhan.
- Slutet av maj 1927 – EKKI:s åttonde plenum förkunnar att det är kommunisters plikt att stanna kvar inom ”vänster-Guomindang”.
- Augusti 1927 – kinesiska kommunistpartiet proklamerar en kurs mot uppror.
- December 1927 – Kanton-upproret.
- Februari 1928 – EKKI:s nionde plenum förkunnar kursen mot väpnat uppror och sovjeter för Kina.
- Juli 1928 Kominterns sjätte kongress förkastar parollen om väpnat uppror som en praktisk paroll.

1. De fyra klassernas block

Stalins kinesiska politik grundade sig på ett block mellan fyra klasser. Här är hur mensjevikernas Berlin-organ bedömde denna politik:

Den 10 april visade Martynov, i *Pravda*, på ett effektivt och ... ganska ”mensjevikiskt sätt” ... riktigheten i den *officiella* hållningen som betonar nödvändigheten av att bevara ”de fyra klassernas block”, att inte skynda på störtandet av koalitionsregeringen där arbetarna sitter sida vid sida med storbourgeoisien, att inte i förtid ålägga den ”socialistiska uppgifter”. [*Sotsialistitjeskij Vestnik*, nr. 8, 23 april 1927, s. 4.]

Hur såg koalitionspolitiken med borgarklassen ut? Låt oss citera ett utdrag från Kominterns exekutivkommittés officiella organ:

Den 5 januari 1927 införde regeringen i Kanton en ny strejklag som förbjöd arbetarna att bära vapen i demonstrationer, att gripa handlare och direktörer, att konfiskera deras varor samt stipulerade tvångsmedling för en rad konflikter. Denna lag innehåller ett antal paragrafer som skyddar arbetarnas intressen... Men jämsides med dessa paragrafer finns det andra som begränsar strejkrätten mer än vad som krävs av försvarsintressena under ett revolutionärt krig. [*Die Kommunistische Internationale*, 1 mars 1927, nr. 9, s. 408]

Man spårar de för arbetarna gynnsamma trådarna ("paragraferna") i det rep som borgarklassen har lagt runt arbetarna. Nackdelarna med snaran är att den dras åt mer än nödvändigt "för [den kinesiska borgarklassens] försvarsintressen". Detta står skrivet i Kominterns centrala organ. Vem är skribenten? Martynov. När skriver han? Den 25 februari, sex veckor före blodbadet i Shanghai.

2. Revolutionens perspektiv enligt Stalin

Hur utvärderade Stalin perspektiven för den revolutionen som leddes av hans allierade Chiang Kai-shek? Här är de minst skandalösa delarna av Stalins förklaring (de mest skandalösa delarna offentliggjordes aldrig):

De revolutionära arméerna i Kina [det vill säga Chiang Kai-sheks arméer] är de viktigaste faktorerna i de kinesiska arbetarnas och böndernas kamp för sin befrielse. Kantontruppernas framrykning innebär ett slag mot imperialismen, ett slag mot dess agenter i Kina, och den betyder mötesfrihet, pressfrihet, organisationsfrihet för alla revolutionära element i Kina i allmänhet och för arbetarna i synnerhet. [*On the Perspectives of the Chinese Revolution*, s. 46. (Om perspektiven för den kinesiska revolutionen)]

Chiang Kai-sheks armé är arbetarnas och böndernas armé. Den för med sig frihet för hela befolkningen, "för arbetarna i synnerhet".

Vad krävs för revolutionens framgång? Våldigt lite:

Den studerande ungdomen (den revolutionära ungdomen), arbetarungdomen, bondeungdomen – alla dessa är tillsammans en kraft som kan få revolutionen att röra sig framåt med sjumilasteg om den kommer under Guomindangs ideologiska och politiska inflytande. [ibid., s. 55.]

På detta sätt består Kominterns uppgift inte av att befria arbetarna och bönderna från borgarklassens inflytande, utan tvärtom av att underordna dem dess inflytande. Detta skrevs vid den tidpunkt då Chiang Kai-shek, beväpnad av Stalin och i ledning för arbetarna och bönderna som underordnats honom, marscherade "med sjumilasteg" ... mot kuppen i Shanghai.

3. Stalin och Chiang Kai-shek

Efter Kanton-kuppen, som Chiang Kai-shek iscensatte i mars 1926 och som våra tidningar har förbigått med tystnad, då kommunisterna reducerades till eländiga bihang till Guomindang och t o m skrev under en förbindelse om att inte kritisera Sun-Yat-Sen-ismen, insisterade Chiang Kai-shek – sannerligen en remarkabel detalj! – på att Guomindang skulle få gå med i Komintern: i sina förberedelser inför sin roll som bödel ville han ha världskommunismen som täckmantel – och han fick det. Under ledning av Chiang Kai-shek och Hu Hanmin valdes Guomindang in i Komintern (som ett "sympatiserande" parti). Samtidigt som han förberedde en avgörande kontrarevolutionär aktion i april 1927, såg Chiang Kai-shek till att byta porträtt med Stalin. Detta stärkande av vänskapsbanden förbereddes genom den resa som Bubnov, en medlem av centralkommittén och en av Stalins agenter, gjorde till Chiang Kai-shek. Ytterligare en detalj: Bubnovs resa till Kanton sammanföll med Chiang Kai-sheks marskupp. Vad gjorde Bubnov? Han såg till att de kinesiska kommunisterna underkastade sig och höll tyst.

Efter omvälvningen i Shanghai försökte Kominterns byrå, på Stalins order, förneka att Chiang Kai-shek fortfarande var medlem i Komintern. De hade glömt omröstningen i den politiska

byrån, när alla, mot en nejröst (Trotskij) godkände Guomindangs inträde i Komintern med konsultativ rösträtt. De hade glömt att ”kamrat Shao Lizi”, en delegat från Guomindang, deltog vid EKKI:s sjunde plenum, som fördömde vänsteroppositionen. Han sade bl. a.:

Kamrat Chiang Kai-shek deklarerade i sitt tal till Guomindangs medlemmar att den kinesiska revolutionen skulle vara otänkbar om den inte på ett korrekt sätt kunde lösa den agrara, dvs bondefrågan. Det som Guomindang eftersträvar är att det inte ska skapas en borgerlig dominans efter den nationalistiska revolutionen i Kina, vilket skedde i Väst, som vi nu kan se i alla länder utom Sovjetunionen... Vi är alla övertygade om att Guomindang, under kommunistpartiets och Kominterns ledning, kommer att fullgöra sin historiska uppgift. [*Protokoll från Kommunistiska internationals utvidgade exekutivmöte* (tyska utgåvan), 30 november 1926, s. 403-4.]

Så låg det till vid det sjunde plenumet hösten 1926. Efter det att Komintern-medlemmen, ”kamrat Chiang Kai-shek”, som lovat att lösa alla uppgifter under Kominterns ledning, enbart löste en: just uppgiften att blodigt krossa revolutionen, deklarerade det åttonde plenumet i maj 1927 i resolutionen om den kinesiska frågan:

EKKI konstaterar att händelserna fullständigt bekräftade det sjunde plenumets prognos.

Bekräftade, och det ända till slutet! Om detta är humor, så är den i alla fall inte godtycklig. Låt oss emellertid inte glömma att denna humor färgas tjockt av Shanghais blod.

4. Lenins strategi och Stalins strategi

Vilka uppgifter lade Lenin fram för Komintern när det gällde underutvecklade länder?

[det är nödvändigt] att beslutsamt kämpa mot att de borgerligt demokratiska frihetsströmningarna i de efterblivna länderna ges en kommunistisk anstrykning” [Lenin, ” Ursprungligt utkast till teser i den nationella och den koloniala frågan”, *Valda verk i 10 band*, bd 10, s. 16]

Detta verkställde man genom att välja in Guomindang, som lovat att ”inte etablera en borgerlig regim” i Kina, i Komintern.

Det säger sig självt att Lenin insåg behovet av en tillfällig allians med den borgerligt-demokratiska rörelsen, men med detta avsåg han givetvis inte en allians med de borgerliga partierna, som innebar att dupera och förråda den småborgerliga revolutionära demokratin (bönderna och små städernas befolkning), utan en allians med massornas egna organisationer och grupperingar – mot den nationella bourgeoisie. I vilken form föreställde sig då Lenin alliansen med koloniernas borgerliga demokrati? Även denna fråga besvarar han i de teser han skrev för den andra kongressen:

Kommunistiska internationals bör tillfälligt sluta förbund med koloniernas och de efterblivna ländernas borgerliga demokrati men inte sammansmälta med den samt ovillkorligen bevara den proletära rörelsens självständighet även i rörelsens mest embryonala form. [a.a., s. 16]

Det förefaller som att man vid genomförandet av den andra kongressens beslut såg till att kommunistpartiet gick in i Guomindang och Guomindang upptogs i Komintern. Allt detta sammantaget kallas leninism.

5. Chiang Kai-sheks regering som en levande vederläggning av staten

Hur ledarna för Sovjetunionens kommunistparti bedömde Chiang Kai-sheks regering ett år efter den första Kanton-kuppen (20 mars 1926) går att se tydligt genom de offentliga tal som medlemmarna i partiets politiska byrå höll.

Så här sa Kalinin i mars 1927, vid Gosznak-fabriken i Moskva:

Alla klasser i Kina, från proletariatet till borgarklassen, hatar militaristerna som det utländska kapitalets nickedockor; alla klasser i Kina ser på samma sätt regeringen i Kanton som hela Kinas nationella regering. [*Izvestija*, 6 mars 1927.]

En annan politbyråmedlem, Rudzutak, talade några dagar senare vid ett möte med spårvagnsförare. Rapporten i *Pravda* förtäljer:

Kamrat Rudzutak uppehöll sig lite längre om situationen i Kina och påpekade att den revolutionära regeringen har alla klasser i Kina bakom sig. [*Pravda*, 9 mars 1927]

Vorošjilov talade i samma anda mer än en gång.

Sannerligen var det förgäves som Lenin rensade den marxistiska teorin om staten från småborgerliga sopor. Epigonerna lyckades på kort tid täcka den med dubbelt så mycket avskräde.

Så sent som den 5 april talade Stalin i Kolonnernas hall till försvar för att kommunisterna skulle stanna kvar i Chiang Kai-sheks parti, och dessutom förnekade han faran av förräderi från hans allierade: ”Borodin är på sin vakt!” Kuppen genomfördes exakt en vecka senare.

6. Hur Shanghai-kuppen genomfördes

I detta sammanhang har vi det ytterst värdefulla vittnesmålet från ett vittne och deltagare, stalinisten Tjitarov, som kom från Kina strax innan den femtonde kongressen och framträdde där med sin information. De viktigaste punkterna i hans berättelse har strukits ur protokollet av Stalin med medgivande från Tjitarov själv: sanningen kan inte offentliggöras då det så förkrossande bevisar alla anklagelser som oppositionen har riktat mot Stalin. Låt oss ge Tjitarov ordet [16:e sessionen vid SUKP(b):s femtonde kongress, 11 december 1927]:

Den kinesiska revolutionen har tillfogats sitt första blodiga sår i Shanghai genom massakern på Shanghai-arbetarna 11-12 april.

Jag skulle vilja vara mer detaljerad om denna kupp eftersom jag vet att föga är känt om den i vårt parti. I Shanghai fanns under 21 dagar den s k folkregeringen, där kommunisterna hade majoritet. Vi kan därför säga att Shanghai under 21 dagar hade en kommunistisk regering. Denna kommunistiska regering uppvisade emellertid en fullständig passivitet trots det faktum att Chiang Kai-sheks kupp var att vänta vilken dag som helst.

Förs och främst dröjde den kommunistiska regeringen under lång tid med att inleda sitt arbete under förevändningen att, å ena sidan den borgerliga delen av regeringen inte ville ta itu med arbetet och saboterade detta, och å andra sidan på grund av att Wuhan-regeringen inte godkände sammansättningen av Shanghai-regeringen. Av denna regerings arbete är tre dekret kända och ett av dem talar förresten om förberedelser för ett triumfatoriskt mottagande av Chiang Kai-shek som väntades anlända till Shanghai.

I Shanghai blev förhållandena mellan armén och arbetarna vid denna tid akuta. Det är till exempel känt att armén [dvs Chiang Kai-sheks officerare – *L.T.*] avsiktligen drev arbetarna till slakt. Armén stod under flera dagar vid Shanghais portar och ville inte gå in i staden på grund av att de visste att arbetarna stred mot shandongeserna och de ville att arbetarna skulle blöda i denna strid. De väntade med att gå in till senare. Efteråt gick armén in i Shanghai. Men bland dessa trupper fanns en division som sympatiserade med arbetarna – Kantonarméns första division. Befälhavaren Xue Yue, som hade hamnat i onåd hos Chiang Kai-shek, och som kände till hans sympatier för massrörelsen, eftersom denne Xue Yue själv kom från de menigas led. Han var först kompanichef och ledde senare en division.

Xue Yue kom till kamraterna i Shanghai och sa till dem att det förbereddes en militärkupp, att Chiang Kai-shek hade kallat in honom till högkvarteret, där han fått ett ovanligt kyligt mottagande och att han, Xue Yue, inte skulle bege sig dit mer eftersom han fruktade en fälla. Chiang Kai-shek föreslog Xue Yue att han skulle lämna staden med sin division och bege sig till fronten; och han, Xue Yue, föreslog kommunistpartiets centralkommitté att den skulle besluta att han inte skulle lyda Chiang Kai-sheks order. Han var beredd att stanna kvar i Shanghai och strida tillsammans med Shanghais arbetare mot den militärkupp som förbereddes. På allt detta svarade våra ansvariga ledare för det kinesiska kommunistpartiet, inklusive Chen Duxiu, att de kände till förberedelserna

för kuppen, men att de inte vill ha en konflikt med Chiang Kai-shek i förtid. Första divisionen släpptes ut ur Shanghai, staden ockuperades av Bai Chongxis andra division och, två dagar senare massakrerades Shanghais arbetare.

Varför ströks denna verkliga gripande berättelse ur protokollet (sid 32)? På grund av att det inte alls var en fråga för det kinesiska kommunistpartiet utan för politiska byrå i Sovjetunionens kommunistiska parti.

Den 24 maj 1927 talade Stalin vid EKKI:s 8:e plenum:¹

Oppositionen är missnöjd på grund av att Shanghais arbetare inte inledde en avgörande strid mot imperialisterna och deras hantlangare. Men den förstår inte att revolutionen i Kina inte kan utvecklas i ett snabbt tempo... Den förstår inte att man inte kan inleda en avgörande strid under ogynnsamma förhållanden... Oppositionen förstår inte att om man inte undviker en avgörande strid under ogynnsamma förhållanden (när den kan undvikas), så gör man det enklare för revolutionens fiender ...

Denna del av Stalins tal bär titeln: ”Oppositionens misstag”. I Shanghai-tragedin hittade Stalin misstag ... hos oppositionen. I själva verket kände oppositionen vid den tidpunkten inte till de verkliga omständigheterna vad gäller situationen i Shanghai, dvs den kände inte till hur gynnsamma situationen för arbetarna fortfarande var i mars och i början av april, trots Komintern-ledningens alla misstag och brott. Även av Tjitarovs avsiktligt dolda berättelse framgår det klart att situationen kunde ha räddats t o m vid den tiden. Arbetarna i Shanghai hade makten. De var delvis beväpnade. Det fanns alla möjligheter att beväpna dem i långt större skala. Chiang Kai-sheks armé var opålitlig. Det fanns delar av den där t o m det högsta befälet stod på arbetarnas sida. Men i toppen var allt och alla paralyserade. Vi fick inte göra förberedelser för den avgörande striden mot Chiang Kai-shek, utan för ett triumfatoriskt mottagande av honom. Därför att Stalin gav sina kategoriska instruktioner från Moskva: låt inte bara bli att motarbeta den allierade, Chiang Kai-shek, utan visa tvärtom vår lojalitet gentemot honom. Hur? Ligg ner på rygg och spela död.

Vid EKKI:s maj-plenum försvarade Stalin fortfarande på tekniska, taktiska grunder detta fruktansvärda överlämnande av positioner utan kamp, vilket ledde till att proletariatet krossades under revolutionen. Ett halvår senare, vid SUKP:s femtonde kongress var Stalin tyst. Kongressdelegaterna gav Tjitarov mer tid så att han skulle kunna avsluta sin berättelse som gripit även dem. Men Stalin kom på en mycket enkel utväg – att stryka Tjitarovs berättelse ur protokollet. Vi publicerar här detta verkliga historiska dokument för första gången.

Låt oss dessutom notera en intressant omständighet: Samtidigt som han rör till händelseförloppet så mycket som möjligt och döljer den verkligt skyldige, pekar Tjitarov ut Chen Duxiu som ansvarig, Chen Duxiu som stalinisterna fram till dess försvarat på alla sätt mot oppositionen, eftersom han enbart utförde deras instruktioner. Men vid denna tidpunkt stod det redan klart att kamrat Chen Duxiu inte skulle gå med på att spela rollen som en tyst syndabock, att han ville öppet analysera orsakerna till denna katastrof. Kominterns alla fähundar släpptes loss på honom, inte för misstag som var ödesdigra för revolutionen, utan därför att han inte gick med på att vilseleda arbetarna och hålla Stalin om ryggen.

7. Organisatörerna av ”Arbetarnas och böndernas blodtransfusion”

Den 18 mars 1927, cirka tre veckor före kuppen i Shanghai, skrev Kominterns ledande organ:

¹ I Stalins *Works* (eng. uppl.) vol. 9 ingår det följande citatet i teser daterade den 21 april.

Ledningen för Guomindang mår för närvarande inte bra eftersom den lider brist på revolutionära arbetares och bönders blod. Det kinesiska kommunistpartiet måste hjälpa till med transfusionen av detta blod och då kommer situationen att förändras radikalt.

Vilken olycksbådande lek med ord! Guomindang behöver ”arbetares och bönders blod”. ”Hjälpen” utdelades i rikt mått: under april-maj fick Chiang Kai-sheks och Wang Jingwei en tillräckligt stor ”transfusion” av arbetarnas och böndernas blod.

Vad gäller kapitlet Chiang Kai-shek i Stalins politik, så deklarerade det åttonde plenumet (maj 1927):

EKKI förutsätter att taktiken med blocket med den nationella borgarklassen under revolutionens redan pågående nedgångsperiod var helt korrekt. Nordexpeditionen tjänar ensam (!) som ett historiskt rättfärdigande för denna taktik ...

Och hur den tjänar!

Här har vi Stalin alltigenom. Nordexpeditionen, som för övrigt visade sig vara en expedition mot proletariatet, tjänar som ett rättfärdigande av hans vänskap med Chiang Kai-shek. EKKI har gjort allt den kunnat för att göra det omöjligt att dra några lärdomar av blodbadet på de kinesiska arbetarna.

8. Stalin upprepar sitt experiment med ”Vänsterguomindang”

Längre fram har följande märkliga poäng utelämnats ur Tjitarovs tal:

Efter Shanghai-kuppen har det blivit allt klarare för alla att en ny epok tar sin början i den kinesiska revolutionen; att borgarklassen drar sig tillbaka från revolutionen. Detta insåg och tillkännagav man omedelbart. Men en sak glömde man i anknytning till detta – att samtidigt som borgarklassen drog sig tillbaka från revolutionen, hade Wuhan-regeringen inte en tanke på att lämna borgarklassen. Olyckligtvis förstod inte majoriteten av våra kamrater detta; de hade illusioner om Wuhan-regeringen. De såg Wuhan-regeringen nästan som en modell, en prototyp för proletariatets och böndernas demokratiska diktatur. [det utelämnade är på sid 33.]

Efter Wuhan-kuppen stod det klart att borgarklassen drar sig tillbaka ...

Detta skulle vara skrattretande om det inte vore så tragiskt. Efter att Chiang Kai-shek hade dräpt revolutionen genom att konfrontera de av Stalin avväpnade arbetarna, ”förstod” de skarpsinniga strategerna slutligen att borgarklassen ”drar sig tillbaka”. Men efter att ha erkänt att hans vän Chiang Kai-shek drog sig tillbaka, beordrade Stalin de kinesiska kommunisterna att underordna sig samma Wuhan-regering som enligt Tjitarovs information vid femtonde kongressen ”inte hade en tanke på att lämna borgarklassen”. Olyckligtvis ”förstod inte våra kamrater detta”. Vilka kamrater? Borodin som klamrade sig fast vid Stalins telegraftrådar? Tjitarov nämner inga namn. Den kinesiska revolutionen är honom kär, men hans skinn – är ännu kärare.

Låt oss emellertid lyssna till Stalin:

Chiang Kai-sheks statskupp innebär att det nu i Södra Kina kommer att finnas två läger, två regeringar, två arméer, två centra – ett revolutionärt centrum i Wuhan och ett kontrarevolutionärt centrum i Nanking.

Är det klart var revolutionens centrum är beläget? I Wuhan!

Detta betyder att det revolutionära Guomindang i Wuhan, som för en beslutsam kamp mot militarism och imperialism, i realiteten kommer att bli till ett organ för proletariatets och böndernas revolutionärt-demokratiska diktatur ...

Nu vet vi till slut hur proletariatets och böndernas demokratiska diktatur ser ut!

Av detta följer dessutom [fortsätter Stalin] att politiken med nära samarbete mellan vänstern och kommunisterna inom Guomindang får ett speciellt värde och en speciell mening i detta stadium ... och att utan ett sådant samarbete är revolutionens seger omöjlig. [*Den kinesiska revolutionens frågor*, 21 april 1927, s. 125-7.]

Utan samarbetet med ”Vänster”-guomindangs kontrarevolutionära skurkar ”är revolutionens seger omöjlig”! Det är så Stalin, steg för steg – i Kanton, i Shanghai, i Hankou – säkerställer revolutionens seger.

9. Mot oppositionen – För Guomindang

Hur uppfattade Komintern ”Vänsterguomindang”? EKKI:s åttonde plenum gav ett klart svar på denna fråga i sin kamp mot oppositionen.

EKKI förkastar å det bestämdaste kravet på att lämna Guomindang ... Guomindang är i Kina just den speciella organisationsform där proletariatet samarbetar direkt med småbourgeoisin och bönderna.

På detta sätt såg EKKI helt korrekt Guomindang som ett förverkligande av den stalinistiska idén om ett ”arbetarnas och böndernas tvåklasspartier”.

Den inte helt okände Rafes, som först var minister under Petljura och senare genomförde Stalins instruktioner i Kina, skrev i maj 1927 i SUKP:s centralkommittés teoretiska organ:

Som bekant anser vår ryska opposition även att det är nödvändigt för kommunisterna att lämna Guomindang. Ett konsekvent försvar av denna åsikt skulle leda anhängarna av politiken att lämna Guomindang till kamrat Trotskijs berömda formulering från 1917: ”Ingen tsar, utan en arbetar-regering!” vilket för Kinas del kanske skulle förändras till: ”Inga militarister, utan en arbetar-regering”. Vi har ingen orsak att lyssna på sådana konsekventa försvarare av politiken att lämna Guomindang. [*Proletarskaja Revoljutsija*, s. 54.]

Stalin-Rafes paroll var: ”Utan arbetarna, men med Chiang Kai-shek!” ”Utan bönderna, men med Wang Jingwei!” ”Mot oppositionen, men för Guomindang!”

10. Stalin avvärjar åter de kinesiska arbetarna

Vilken politik förde ledningen under revolutionens Wuhan-period? Låt oss lyssna på stalinisten Tjitarov i denna fråga. Detta är vad vi läser i protokollet från den femtonde kongressen:

Vilken politik förde kommunistpartiets CK vid denna tid, under hela denna [Wuhan]period? Det kommunistiska partiets CK:s politik fördes under parollen *reträtt* ...

Under parollen reträtt – under den revolutionära perioden, då den högsta spänning råder i den revolutionära kampen – fortsätter kommunistpartiet sitt arbete och överger under denna paroll utan strid den ena positionen efter den andra: Till detta uppgivande av positioner hör: överenskommelsen att underordna alla fackföreningar, alla bondeföreningar och andra revolutionära organisationer under Guomindang; att förkasta oberoende aktioner som inte Guomindangs centralkommitté gett tillstånd till; beslutet att frivilligt avvärja arbetarnas strejkvakter i Hankou; att upplösa pionjärorganisationerna i Wuhan; att de facto krossa alla bondeföreningar i den nationella regeringens territorium osv.

Här framställs helt öppenjärtigt det kinesiska kommunistpartiets politik, och att partiets ledning faktiskt hjälper den ”nationella” borgarklassen att krossa det folkliga upproret och förintä proletariatets och böndernas bästa kämpar.

Men uppriktigheten är bedräglig: citatet ovan finns tryckt i protokollet efter det utelämnade avsnitt som ovan utmärks med ... (tre punkter). Detta är vad det av Stalin strukna avsnittet säger:

Samtidigt hittade några ansvariga kamrater, kineser och *icke-kineser*, på den så kallade reträtteorin. De förklarade: Reaktionen avancerar mot oss från alla håll. Vi måste därför omedelbart retirera för att kunna rädda möjligheten till lagligt arbete och om vi retirerar kommer vi att rädda denna möjlighet, men om vi försvarar oss eller försöker rycka framåt kommer vi att förlora allt.

Just under de dagarna (i slutet på maj 1927), då kontrarevolutionen i Wuhan, inför ögonen på Vänsterguomindang, började krossa arbetarna och bönderna, förklarade Stalin vid EKKI:s plenum (24 maj 1927):

Den agrara revolutionen utgör grundvalen för och innehållet i den borgerligt demokratiska revolutionen i Kina. *Guomindang i Hankou och regeringen i Hankou utgör centrum för den borgerligt-demokratiska revolutionära rörelsen.* [Protokoll (tysk utgåva), s. 71, kursivering tillagd]²

På en skriftlig fråga från en arbetare varför inga sovjeter bildades i Wuhan svarade Stalin:

Det är klart att vem som än för tillfället kräver ett omedelbart skapande av *arbetar-* och *bonde-*deputerades sovjeter i detta [Wuhan] område försöker *hoppa* [!] *över* den kinesiska revolutionens Guomindang-fas, och riskerar att sätta den kinesiska revolutionen i ett högst svårt läge. [Derevenskij Kommunist, nr 10, 15 maj 1927]

Precis: i ett ”högst svårt” läge! Den 13 maj 1927, under ett samtal med studenter, förklarade Stalin:

Borde arbetar- och bondedelegaters sovjeter, i allmänhet, bildas i Kina? Ja det borde de, definitivt borde de. De måste skapas *efter det att den revolutionära regeringen i Wuhan har stärkts*, efter att den agrara revolutionen har utvecklats, under förvandlingen av den agrara revolutionen, av den borgerligt-demokratiska revolutionen till proletarietets revolution. [kursivering tillagd]

På detta sätt ansåg Stalin att det inte gick att tillåta att arbetarnas och böndernas ställning skulle stärkas genom sovjeter, så länge Wuhan-regeringens ställning, den kontrarevolutionära borgarklassens, ställning inte hade stärkts.

Med hänvisning till Stalins berömda teser som rättfärdigade hans politik rörande Wuhan skrev de ryska mensjevnikernas organ då:

Väldigt lite kan invändas mot grunddragen i den ”linje” som finns där [i Stalins teser]. Att stanna kvar så länge som möjligt i Guomindang och klamra sig fast vid dess vänsterflygel och vid Wuhan-regeringen fram till absolut sista möjliga ögonblicket: ”att undvika en avgörande strid under ogynnsamma förhållanden”; att inte utfärda parollen ”All makt till sovjeterna” för att inte ”ge det kinesiska folkets fiender nya vapen i kampen mot revolutionen, för att skapa nya legender om att det inte är en nationell revolution som sker i Kina, utan en artificiell sovjetisering à la Moskva” – något som skulle kunna vara förnuftigare ...? [Sotsialistitjeskij Vestnik, no.9 [151], s. 1.]

EKKI:s åttonde plenum, som hölls i slutet av maj 1927, dvs. vid en tidpunkt då krossandet av arbetar- och bondeorganisationerna i Wuhan redan hade inletts, tog för sin del följande beslut:

EKKI fäster enträget det kinesiska kommunistpartiets uppmärksamhet på behovet av att vidta alla möjliga åtgärder för att stärka och utveckla arbetarnas och böndernas alla massorganisationer ... inom alla dessa organisationer är det nödvändigt att fortsätta att agitera för att *gå in i Guomindang* och förvandla detta till en mäktig massorganisation för den revolutionära småborgerliga demokratin och arbetarklassen.

“Att gå in i Guomindang” innebar att frivilligt gå med på sin egen slakt. De blodiga lärdomarna från Shanghai hade passerat utan att lämna något spår. Kommunisterna förvandlades som tidigare till boskapsskötare åt de borgerliga bödlarnas parti (Guomindang) – till leverantörer av ”arbetarnas och böndernas blod” åt Wang Jingwei och Co.

² I engelska utgåvan av Stalin, *Works* (vol 9), står här ”Wuhan” i st f ”Hankou”

11. Det stalinistiska experimentet med regeringsstöd

Trots erfarenheterna från den ryska kerenskiaden och vänsteroppositionens protester avslutade Stalin sin Guomindang-politik med ett experiment i regeringsstöd: två kommunister gick med i den borgerliga regeringen som arbets- och jordbruksministrar – de klassiska gisslanposterna! – med direkta instruktioner från Komintern: att paralysera klasskampen med målet att bevara enhetsfronten. Sådana instruktioner gav Moskva ständigt via telegraf fram till augusti 1927.

Låt oss höra hur Tjitarov skildrade den kommunistiska tillämpningen av praktiskt "regeringsstöd" för auditoriet som bestod av delegaterna vid SUKP:s femtonde kongress. "Ni vet att det fanns två kommunistiska ministrar i regeringen", säger Tjitarov. Resten av detta avsnitt är struket från protokollet:

Efteråt slutade de [kommunistiska ministrarna] helt komma till ministerierna, de underlät att själva visa sig, och satte i deras ställe ett hundratal funktionärer. Under dessa ministrars verksamhet kungjordes inte en enda lag som kunde ha underlättat arbetarnas och böndernas ställning. Denna förkastliga verksamhet fick ett ännu mer förkastligt, skamligt slut. Ministrarna förklarade att en av dem var sjuk och att den andre önskade åka utomlands, osv. och ville därför bli befriade från sina uppdrag. De avgick inte med en politisk förklaring där de skulle ha sagt: Ni är kontrarevolutionärer, ni är förrädare, ni är svikare – vi vill inte längre samarbeta med er. Nej. De förklarade att den ene av dem var förment sjuk. Dessutom skrev *Tan Pingshan* att han *inte kunde handskas med omfattningen av bonderörelsen* och begärde därför att han skulle beviljas entledigande. Kan man föreställa sig en större vanära? En kommunistisk minister förklarar att han inte kan handskas med bonderörelsen. Vem kan då det? Militären så klart, ingen annan. Detta var en öppen legalisering av det brutala underkuvandet av bonderörelsen som Wuhan-regeringen genomförde.

Så såg kommunisternas deltagande i arbetarnas och böndernas "demokratiska diktatur" ut. I december 1927, när Stalins tal och artiklar fortfarande var färska i allas minne, kunde inte Tjitarovs berättelse tryckas, trots att den senare – ung men brådmogen – såg till sitt eget bästa och inte med ett enda ord yppade något om moskvaledarnas roll i det kinesiska regeringsstödet och t o m inskränkte sig till att hänvisa till Borodin som "en viss icke-kinesisk kamrat".

Tan Pingshan klagade över – vilket Tjitarov hycklande ondgjorde sig över – att han inte kunde hantera bonderörelsen. Men Tjitarov kunde inte undgå att veta att detta var just den uppgift som Stalin gav Tan Pingshan. Tan Pingshan kom till Moskva i slutet av 1926 för att få instruktioner och rapporterade inför EKKI:s plenum hur bra han klarade av "trotskisterna", dvs de kommunister som ville lämna Guomindang för att organisera arbetarna och bönderna. Stalin skickade Tan Pingshan telegrafiska instruktioner om att lägga band på bonderörelsen för att inte stöta bort Chiang Kai-shek och den borgerliga militärstaben. Samtidigt anklagade Stalin oppositionen för att underskatta bönderna.

Åttonde plenumet antog till och med en speciell *Resolution rörande kamraterna Trotskij och Vujovičs tal vid EKKI:s plenum*. Den löd:

Kamrat Trotskij ... krävde vid plenumet ett omedelbart upprättande av dubbelmakt i form av sovjeter och ett omedelbart antagande av en kurs mot störtandet av Vänsterguomindangs regering. Detta till synes [!] ultravänsteristiska [!!] men i verkligheten opportunistiska [!!!] krav är inget annat än en upprepning av den gamla trotskistiska inställningen att hoppa över revolutionens småborgerliga bondestadium.

Vi ser här i all sin nakenhet det som är själva kontentan i kampen mot trotskism: försvaret av borgarklassen mot arbetarnas och böndernas revolution.

12. Ledare och massor

Alla arbetarklassens organisationer utnyttjades av "ledarna" för att hålla tillbaka, hindra, och paralysera de revolutionära massornas kamp. Detta är vad Tjitarov berättade:

Fackföreningskongressen [i Wuhan] framflyttades dag för dag och när den till slut samlades gjordes inget som helst försök att utnyttja den till att organisera motståndet. Tvärtom beslutades på kongressens sista dag att genomföra en demonstration utanför den nationella regeringens byggnad för att uttrycka sin känsla av lojalitet med regeringen. (*Lozovskij*: Jag skrämde dit dem med mitt tal.)

I detta ögonblick skämdes inte Lozovskij att framhäva sig själv. Att med djärva fraser ”skrämma” samma kinesiska fackföreningsmän som han hade spritt förvirring bland. På plats i Kina lyckades Lozovskij inte se något, inte förstå något och inte förutse något. Efter att kommit tillbaka från Kina skrev denna ”ledare”: ”Proletariatet har blivit den dominerande kraften i kampen för Kinas nationella befrielse.” [*Arbetarnas Kina*, s 6]

Detta sades om ett proletariat vars huvud kläms åt av Chiang Kai-sheks skruvstäd. Detta är hur generalsekreteraren för Röda Fackföreningsinternationalen lurade arbetarna i hela världen. Och efter att (med hjälp av allehanda ”generalsekreterare”) ha krossat de kinesiska arbetarna, hånar Lozovskij de kinesiska fackföreningsmännen: Dessa ”fega stackare” blev rädda, förstår ni, genom de modiga talen från den modigaste av dem alla, Lozovskij. I denna lilla episod finner vi dagens ”ledares” konst, hela deras mekanism, hela deras moral!

Massornas mäktiga revolutionära rörelse var verkligen oförliknelig. Vi har sett att trots tre års misstag skulle situationen ändå kunna ha räddats i Shanghai om man inte hade tagit emot Chiang Kai-shek som en befriare, utan som en dödsfiende. Dessutom kunde kommunisterna, t o m efter Shanghai-kuppen, fortfarande ha vuxit i styrka på landsbygden. Men de fick order om att underordna sig ”Vänsterguomindang”. Tjitarov beskriver en av dem mest betydande episoderna under den andra kontrarevolutionen som genomfördes av Vänsterguomindang:

Kuppen i Wuhan inträffade 21-22 maj ... Kuppen genomfördes under helt enkelt otroliga omständigheter. I Changsha bestod armén av 1 700 soldater, och bönder utgjorde majoriteten av de beväpnade styrkor som samlats runt Changsha till ett antal av 20 000 man. Trots detta lyckades den militära ledningen ta makten, skjuta alla aktiva bönder, skingra alla revolutionära organisationer och upprätta sin diktatur enbart pga Changsha- och Wuhan-ledarnas fega, obeslutsamma och samarbetsvilliga politik. När bönderna fick veta om kuppen i Changsha började de själva förbereda sig och samlas runt Changsha för att avtåga dit. Marschen skulle genomföras den 21 maj. Bönderna började samla sina förband i allt större antal mot Changsha. Det stod klart att de skulle inta staden utan några större problem. Men då *anlände ett brev från det kinesiska kommunistpartiets centralkommitté, där Chen Duxiu skrev att de nog borde undvika en öppen konflikt och lämna över frågan till Wuhan.* På grundval av detta brev utfärdade distriktskommittén en order till bondeförbanden att retirera, inte avancera längre; men denna order nådde inte två avdelningar. Två bondeförband avancerade mot Wuhan och blev där förintade av soldaterna. [*Protokoll*, s. 34, kursiv. tillagd]

På ungefär samma sätt fortsatte det på resten av landsbygden. Under Borodins vägledning – ”Borodin står på vakt” – genomförde de kinesiska kommunisterna väldigt pedantiskt Stalins instruktioner: att inte bryta med Vänsterguomindang, den demokratiska revolutionens utvalda ledare. Kapitulationen i Changsha ägde rum den 31 maj, dvs. ett par dagar efter EKKI:s åttonde plenums beslut och helt i överensstämmelse med dessa beslut.

Ledarna gjorde verkligen allt för att krossa massornas sak!

I samma tal förklarar Tjitarov:

Jag anser det vara min plikt att deklarerat att det kinesiska kommunistpartiet under en lång tid begått exempellösa opportunistiska misstag ... vi behöver dock ej skylla partiets massor för dem ... Enligt min djupa övertygelse (jag har sett många av Kominterns sektioner) finns det ingen annan sektion som är så hängiven kommunismens sak, så modig i sin kamp för vår sak som de kinesiska kommunisterna. Det finns inga andra kommunister som är så modiga som de kinesiska kamraterna. [*Protokoll*, s. 36]

Utan tvivel uppvisade de revolutionära kinesiska arbetarna och bönderna exceptionell själv-uppoffring i kampen. Både de och revolutionen krossades av den opportunistiska ledningen. Inte den som hade sitt säte i Kanton, Shanghai och Wuhan, utan den som förde befälet från Moskva. Det kommer att bli historiens dom!

13. Kanton-upproret

Den 7 augusti 1927 fördömde det kinesiska kommunistpartiets specialkonferens, enligt tidigare instruktioner från Moskva, ledningens opportunistiska politik, dvs. dess hela historia och beslöt att förbereda en väpnad resning. Stalins speciella emissarier hade till uppgift att förbereda ett uppror i Kanton som skulle sammanfalla med öppnandet av Sovjetunionens kommunistpartis femtonde kongress³, för att dölja den fysiska utrotningen av den ryska oppositionen med den stalinistiska taktikens politiska triumf i Kina.

Under den nedåtgående vågen, då nedstämdheten fortfarande var förhärskande bland stadens massor, organiserades brådstörtat Kantons ”sovjet”-resning, där arbetarna uppträdde heroiskt trots ledarnas kriminella äventyrspolitik. Nyheten om det nya krossandet av proletariatet i Kanton kom just i tid för den femtonde kongressen. På så sätt krossade Stalin bolsjevik-leninisterna exakt i samma ögonblick som hans allierade från i går, Chiang Kai-shek, var i färd med att krossa de kinesiska kommunisterna.

Det var nödvändigt att göra upp en ny balansräkning, dvs. att återigen lägga skulden på utförarna. Den 7 februari skrev *Pravda*:

Arméerna från landsbygden slogs samfällt mot det röda Kanton och detta visade sig vara det kinesiska kommunistpartiet största och *äldsta svaghet: dess otillräckliga politiska arbete för att splittra de reaktionära arméerna.*

”Den äldsta svagheten”! Innebär detta att det var det kinesiska kommunistpartiets uppgift att splittra Guomindangs arméer? Sedan när?

Den 25 februari 1927, en och en halv månad innan krossandet av Shanghai skrev Kominterns centrala organ:

Det kinesiska kommunistpartiet och de medvetna kinesiska arbetarna får *under inga som helst omständigheter* genomföra en taktik som kan desorganisera de revolutionära arméerna bara för att inflytandet från borgarklassen till viss del är starkt där... [*Die Kommunistische Internationale*, 25 februari 1927, s. 19]

Och detta sa Stalin – och upprepade vid varje tillfälle – vid EKKI:s plenum 24 maj 1927:

Det är inte obeväpnade människor som står mot den gamla regimens arméer i Kina, utan ett beväpnat folk i form av den revolutionära armén. I Kina bekämpar en beväpnad revolution den beväpnade kontrarevolutionen.

Under sommaren och hösten 1927 skildrades Guomindangs arméer som ett beväpnat folk. Men när dessa arméer krossade Kanton-resningen, förklarade *Pravda* att de kinesiska kommunisternas ”äldsta [!] svaghet” är deras oförmåga att splittra de ”reaktionära arméerna”, just de som utsågs till ”det revolutionära folket” strax före Kanton.

Skamlösa skojare! Har något liknande någonsin setts bland verkliga revolutionärer?

14. Putschismens period

EKKI:s nionde plenum sammanträdde i februari 1928, mindre än två månader efter upproret i Kanton. Hur bedömde man situationen? Så här formulerade man sig i dess resolution:

³ SUKP:s 15:e kongress öppnade 13 december 1927 – *Red*

EKKI gör det till en plikt för alla sina sektioner att bekämpa förtalet från socialdemokraterna och trotskisterna som hävdar att den kinesiska revolutionen har likviderats.

Vilka falska och samtidigt ömkliga undanflykter! Socialdemokratins anser i verkligheten att Chiang Kai-sheks seger är den nationella revolutionens *seger* (de förvirrade Urbahniterna gick vilse just på denna punkt). Vänsteroppositionen anser att Chiang kai-sheks seger är den nationella revolutionens *nederlag*.

Oppositionen sa aldrig och har aldrig kunnat säga att den kinesiska revolutionen *i allmänhet* är likviderad. Det som blev likviderat, tilltrasslat, vilselett och krossat var ”endast” den *andra* kinesiska revolutionen (1925-27). Enbart detta borde vara en prestation så god som någon för herrarna i ledningen!

Vi hävdade, med början hösten 1927, att en nedgångsperiod förestod i Kina, proletariats reträtt, kontrarevolutionens triumf. Vilken var Stalins position?

Den 7 februari, 1928 skrev *Pravda*:

Det kinesiska kommunistpartiet är på väg mot ett väpnat uppror. Hela situationen i Kina talar för det faktum att detta är den rätta kursen ... Erfarenheten visar att det kinesiska kommunistpartiet måste koncentrera alla sina ansträngningar på de dagliga och omfattande noggranna förberedelserna för det väpnade upproret.

Med tvetydiga byråkratiska reservationer mot kupppolitiken (putschismen), godkände EKKI:s nionde plenum denna äventyrliga linje. Målet för dessa reservationer är bekanta: att skapa hål som ”ledarna” kan krypa ner i händelse av en ny reträtt.

Det nionde plenumets kriminellt lättsinniga resolution innebar nya äventyrligheter för Kina, nya sammandrabbningar, att man bröt banden med massorna, förlorade ställningar, förbrukade de bästa revolutionära elementen i äventyrlighetens eld och demoraliserade resterna av partiet. Hela perioden mellan det kinesiska partiets konferens 7 augusti 1927 och Kominterns sjätte kongress 8 juli 1928 är inpyrd av putschismens teori och praktik. På detta sätt utdelade den stalinistiska ledningen de sista slagen mot den kinesiska revolutionen och det kinesiska kommunistpartiet.

Inte förrän vid den sjätte kongressen erkände Komintern-ledningen att:

Kanton-upproret objektivt sett redan var en ’reträttstrid’ medan revolutionen drog sig tillbaka. (*Pravda*, 27 juli 1928)

”Objektivt”! Och subjektivt? Dvs. i medvetandet hos dess initiativtagare, ledarna? Sådant är det kamouflerade erkännandet av Kanton-upprorets äventyrliga karaktär. Hur som helst, ett år efter oppositionen, och vad som är ännu viktigare, efter en serie svåra nederlag, erkände Komintern att den andra kinesiska revolutionen hade avslutats i och med Wuhan-perioden och att den inte kan återupplivas med äventyrspolitik. Vid den sjätte kongressen rapporterade den kinesiske delegaten Chan Fu-yun:

Nederlaget för Kantonupproret har utdelat ett ännu hårdare slag mot det kinesiska proletariats. Revolutionens första stadium avslutades på detta vis med en serie nederlag. I de industriella centra råder en känsla av depression i arbetarrörelsen. [*Pravda*, 17 juli 1928, nr. 164]

Fakta är envisa saker! Detta måste även den sjätte kongressen erkänna. Parollen om väpnat uppror rensades bort. Det enda som återstod var namnet ”andra kinesiska revolutionen” (1925-27), vars ”första stadium” avskiljdes från det framtida andra stadiet med en odefinierad period. Detta var ett terminologiskt försök att rädda åtminstone en del av prestige.

15. Efter den sjätte kongressen

Det kinesiska kommunistpartiets delegat, Siu, deklarerade vid SUKP:s sextonde kongress:

Endast trotskistiska avfällingar och kinesiska Chen Duxiu-anhängare säger att den kinesiska nationella borgarklassen har ett perspektiv av oberoende [?] utveckling [?] och stabilisering [?].

Låt oss lämna smädelserna därhän. Dessa olycksaliga människor skulle inte befinna sig på hotell Lux⁴ om de inte smädade oppositionen. Detta är deras enda resurs. Tan Pingshan⁵ for ut på exakt samma sätt mot "trotskisterna" vid EKKI:s sjunde plenum innan han gick över till fienden. Vad som är märkligt i dess nakna skamlöshet är försöken att utpeka oss, Vänsteroppositionen, som upphovsmän till idealiseringen av den kinesiska "nationella borgarklassen" och dess "oberoende utveckling". Stalins agenter, såväl som deras ledare, utslungar förbannelser på grund av att perioden efter sjätte kongressen än en gång har avslöjat deras fullständiga oförmåga att förstå hur omständigheterna förändras och den riktning som den vidare utvecklingen tar.

Efter nederlaget i Kanton, vid en tidpunkt då EKKI i februari 1928 styrde kursen mot ett väpnat uppror, förklarade vi till skillnad från detta:

Situationen kommer nu att förändras i exakt motsatt riktning; de arbetande massorna kommer tillfälligt att dra sig tillbaka från politiken; partiet kommer att försvagas vilket inte utesluter att bondeupproren fortsätter. Nedtrappningen av generalernas krig likväl som avtrappningen av proletariatets strejker och uppror kommer under tiden oundvikligen att leda till att det uppstår någon slags elementära ekonomiska processer i landet och följaktligen till en viss uppgång för handel och industri, även om den är mycket svag. Detta kommer att återuppliva arbetarnas strejkkamp och, under förutsättning att rätt taktik används, göra det möjligt för kommunistpartiet att, återigen etablera sina kontakter och sitt inflytande för att senare, på ett högre plan, kunna knyta samman arbetarnas resning med bondekriget.

Detta är vad vår så kallade "likvidatoriska politik" bestod av.

Men, frånsatt glåporden, vad var det Siu egentligen sade om Kina under de två senaste åren? För det första konstaterade han, i efterhand:

I den kinesiska industrin och handeln blev en viss återhämtning påtaglig under 1928.

Och vidare:

Under 1928 gick 400 000 arbetare ut i strejk, under 1929 hade antalet strejkande redan nått 750 000. Under första halvåret 1930 stärktes arbetarrörelsens utvecklingstakt än mer.

Vi måste naturligtvis vara väldigt försiktiga med Kominterns siffror, även Sius. Men trots de möjliga överdrifterna vad gäller siffrorna bekräftar Sius redogörelse helt vår prognos i slutet av 1927 och början av 1928.

Tyvärr utgick ledningen för EKKI och det kinesiska kommunistpartiet från en direkt motsatt prognos. Parollen om beväpnat uppror övergavs först vid den sjätte kongressen, dvs. i mitten av 1928. Men bortsett från detta rent negativa beslut fick inte partiet någon ny linje. Man tog inte i beaktande möjligheten av ett ekonomiskt uppsving. Till stor del pågick strejkrörelsen oberoende av partiet. Kan någon för ett ögonblick betvivla att om Komintern-ledningen inte hade sysselsatt sig själv med att rikta idiotiska anklagelser om likvidationism mot oppositionen och hade förstått situationen i tid, som vi gjorde, så skulle det kinesiska kommunistpartiet ha varit avsevärt starkare, i synnerhet inom fackföreningsrörelsen? Låt oss erinra om att när den andra revolutionens nådde sin höjdpunkt, under första hälften av 1927, var 2 800 000 arbetare organiserade i fackföreningar som stod under kommunistpartiets inflytande. För närvarande är det, enligt Siu, runt 60 000. Detta i hela Kina!

⁴ Hotell Lux i Moskva användes för att inhysa Komintern-besökare och funktionärer

⁵ Tan Pingshan den kommunistiske jordbruksministern i Wuhan-regeringen lämnade KKP i oktober 1927 och gick med i Deng Yandas Tredje parti. Han återvände till Guomindang 1937.

Och dessa miserabla ”ledare”, som har arbetat in sig i ett hopplöst hörn och förorsakat enorm skada, talar om de ”trotskistiska avfällingarna” och tror att de genom detta förtal kan reparera skadorna. Sådan är Stalins skola! Sådana är dess frukter!

16. Sovjeterna och revolutionens klasskaraktär

Vilken roll har, enligt Stalin, sovjeterna i den kinesiska revolutionen? Vilken plats har de tilldelats i dess olika stadier. Till vilken klass’ herravälde är de bundna?

Under Nordexpeditionen, så väl som under Wuhan-perioden, fick vi höra från Stalin att sovjeter endast kan skapas *efter* att den borgerligt demokratiska revolutionen slutförts, enbart på *tröskeln* till den proletära revolutionen. Just därför förkastade politbyrån, som följde tätt efter Stalin, envist sovjetparollen som oppositionen hade fört fram:

Parollen om sovjeter betyder inget annat än att omedelbart hoppa över den borgerligt-demokratiska revolutionens stadium och att organisera proletariatets makt. [Från Polityråns skriftliga svar på oppositionens teser, april 1927]

Den 24 maj, efter Shanghai-kuppen och under kuppen i Wuhan bevisade Stalin att sovjeterna var oförenliga med den borgerligt-demokratiska revolutionen på följande sätt:

Men om arbetarna har arbetardeputerades sovjeter kommer de inte att nöja sig med detta. De kommer att säga till kommunisterna – och de kommer att ha rätt: Om vi är sovjeterna, och sovjeterna är maktorganen, kan vi då inte klämma åt borgarklassen lite grann, och expropriera ”lite grann”? Kommunisterna kommer att vara tomma pratmakare om de inte inleder expropriering av borgarklassen om det finns arbetare- och bondedeputerades sovjeter. Är det möjligt och borde vi välja denna väg idag, under revolutionens nuvarande fas? Nej det borde vi inte.

Och vad kommer att hända med Guomindang efter övergången till den proletära revolutionen? Stalin hade räknat ut allt. I sitt samtal med studenter 13 maj 1927, som vi redan citerat, svarade Stalin:

Jag tror att under den period då arbetare- och bondedeputerades sovjeter skapas och det kinesiska oktober förberedes, måste det kinesiska kommunistpartiet ersätta dagens block inom Guomindang med blocket utanför Guomindang.

Våra stora strateger förutsåg allt – de förutsåg avgjort allt, utom klasskampen. Till och med när det gällde övergången till den proletära revolutionen försåg Stalin ivrigt det kinesiska kommunistpartiet med en allierad, med samma Guomindang. För att genomföra den socialistiska revolutionen tilläts de kinesiska kommunisterna att lämna Guomindang, men att på intet sätt bryta blocket med det. Som bekant var alliansen med borgarklassen det bästa sättet att förbereda för det ”kinesiska oktober”. Och allt detta kallades leninism.

Det må vara hur som helst, men under åren 1925-27 framställde Stalin frågan om sovjeter väldigt kategoriskt och kopplade ihop bildandet av sovjeter med en omedelbar socialistisk expropriering av borgarklassen. Det är sant att han vid denna tid inte behövde denna ”radikalism” för att försvara borgarklassens expropriering, utan tvärt om för att försvara borgarklassen från att exproprieras. Men den principiella frågeställningen var i alla fall klar: *sovjeterna kan endast och uteslutande vara organ för den socialistiska revolutionen*. Sådan var SUKP:s politbyrås inställning, sådan var EKKI:s inställning.

Men i slutet av 1927 genomfördes en resning i Kanton som gavs en sovjetisk karaktär. Kommunisterna hade makten. De utfärdade lagar av en rent socialistisk karaktär (nationalisering av jorden, banker, bostäder, industriföretag osv.) Det tycks som om vi stod inför en proletär revolution. Men nej. I slutet av februari 1928 gjorde EKKI:s nionde plenum ett bokslut över resningen i Kanton. Och vilket var resultatet?

Det innevarande året för den kinesiska revolutionen är en period av borgerligt-demokratisk revolution, som ännu ej har slutförts... Tendensen att hoppa över revolutionens borgerligt-demokratiska stadium och samtidigt betrakta revolutionen som en ”permanent” revolution är ett misstag liknande det Trotskij gjorde 1905.

Men tio månader tidigare (april 1927) deklarerade den politiska byrån att själva sovjetparollen (inte trotskismen, utan sovjetparollen!) innebar ett otillåtet överhoppande av det borgerligt-demokratiska stadiet. Men nu, efter att helt ha uttömt alla Guomindang-varianter, när det var nödvändigt att sanktionera sovjetparollen, då fick vi veta att endast trotskister kan sammankoppla denna paroll med den proletära diktaturen. På så vis avslöjades det att Stalin, under 1925-27, var en ... trotskist även om det var tvärt om.

Det är sant att även Kominterns program gjorde en avgörande vändning i denna fråga. Bland de viktigaste uppgifterna för de koloniala länderna nämnde programmet: ”Upprättandet av proletariats och böndernas demokratiska diktatur på sovjeternas grundval.” Verkligen mirakulöst! Vad som i går var oförenligt med den demokratiska revolutionen blev idag förkunnat som dess grundval. Man får söka förgäves efter en teoretisk förklaring till denna fullständiga kullerbytta. Allt gjordes på ett strikt administrativt sätt.

När hade Stalin fel? När han deklarerade att sovjeterna var oförenliga med den demokratiska revolutionen eller när han deklarerade att sovjeterna är grundvalen för den demokratiska revolutionen? I båda fallen. På grund av att Stalin inte förstår innebörden av den demokratiska diktaturen, innebörden av den proletära diktaturen, deras ömsesidiga samband och vilken roll sovjeterna spelar i anslutning till dem.

Han visade återigen prov på detta, även om det var i få ord, under SUKP:s sextonde kongress.

17. Den kinesiska frågan vid SUKP:s sextonde kongress

I sin tio timmar långa rapport kunde Stalin inte, hur angelägen han än var att göra det, helt ignorera frågan om den kinesiska revolutionen. Han ägnade exakt fem fraser åt den. Och vilka fraser sen! Verkligen ”lite är mycket” som latinkunniga säger (*multum in parvo*). I sin strävan att undvika alla skarpa hörn, att avhålla sig från riskabla generaliseringar och än mer från konkreta prognoser lyckades Stalin ändå i fem meningar göra alla misstag som fortfarande fanns kvar att göra.

Det vore löjligt att tro [sa Stalin] att detta ofog skall förbli utan obehagliga följder för imperialisterna själva. De kinesiska arbetarna och bönderna har redan svarat härpå genom att bilda sovjeterna och en Röd armé. Man påstår att en sovjetregering redan bildats där borta. Jag anser att om detta är sant, så vore det inte alls märkvärdigt. Det kan icke råda någon tvivel om att endast sovjeterna kan rädda Kina från slutgiltig ruin och utarmning. [CK:s politiska rapport till 16:e partikongressen, *Pravda*, 29 juni 1930 ⁶]

”Det vore löjligt att tro”. Här har vi grunden till alla vidare slutsatser. Om imperialisternas dåliga uppträdande oundvikligen kommer att provocera fram ett svar i form av sovjeterna och en röd armé, hur kommer det sig då att det fortfarande finns imperialister i världen?

”Man påstår att en sovjetregering redan bildats där borta.” Vad betyder: ”Man påstår”? Vem påstår det? Och än viktigare, vad säger det kinesiska kommunistpartiet om det? Det är en del av Komintern och dess representant talade på kongressen. Innebär det att ”sovjetregeringen” skapades i Kina utan kommunistpartiet och utan dess vetskap? Vem leder då denna regering? Vilka är dess medlemmar? Vilket parti sitter vid makten? Inte nog med att Stalin misslyckas med att ge ett svar, han ställer inte ens frågan.

⁶ Svensk översättning i Stalin, *Centralkommitténs politiska verksamhetsberättelse på SUKP(b):s sextonde kongress*, Moskva 1954, s 25-26

”Jag anser att om [!] detta är sant, så vore det [!] inte alls märkvärdigt.” Det är inte alls märkvärdigt att det i Kina bildades en sovjetregering som det kinesiska kommunistpartiet inte vet något om och om vars politiska fysionomi den kinesiska revolutionens högsta ledare inte kan ge oss någon information. Vad finns det då kvar i världen som kan överraska?

”Det kan icke råda någon tvivel om att endast sovjeterna kan rädda Kina från slutgiltig ruin och utarmning.” Vilka sovjeter? Fram tills nu har vi sett alla slags sovjeter: Tseretelis, Otto Bauers och Scheidemans sovjeter å ena sidan, bolsjevikiska sovjeter å den andra. Tseretelis sovjeter kunde inte rädda Ryssland från sönderfall och utarmning. Tvärtom gick hela deras politik i riktning mot att förvandla Ryssland till en koloni till Ententen. Endast bolsjevikerna förvandlade sovjeterna till ett vapen för de arbetande massornas befrielse. Vilken sorts sovjeter är de kinesiska? Om det kinesiska kommunistpartiet inte kan säga något om dem innebär det då att de inte står i ledningen av dem: Vem gör det då? Frånsett kommunisterna kan endast tillfälligtvis mellanliggande element, människor från ett ”tredje parti”, med ett ord fragment av andra och tredje rangens Guomindang, komma i ledningen för sovjeterna och skapa en ”sovjetregering”.

Så sent som igår tyckte Stalin att ”det vore löjligt att tro” på skapandet av sovjeter i Kina innan den demokratiska revolutionen har slutförts. Nu tycks han tänka – om hans fem fraser betyder något överhuvudtaget – att under den demokratiska revolutionen kan sovjeterna rädda landet t o m utan kommunisternas ledning.

Att tala om en sovjetregering utan att tala om proletariats diktatur innebär att lura arbetarna och att hjälpa borgarklassen att lura bönderna. Men att tala om proletariats diktatur utan att tala om kommunistpartiets ledande roll innebär återigen att förvandla proletariats diktatur till en fälla för proletariatet. Men det kinesiska kommunistpartiet är nu extremt svagt. Antalet medlemmar med arbetarbakgrund är begränsat till några få tusen. Det finns omkring femtiotusen arbetare i de röda fackföreningarna. Att under dessa förhållanden tala om proletariats diktatur som en *omedelbar* uppgift är givetvis otänkbart.

Å andra sidan håller det på att utvecklas en bred bonderörelse med deltagande av partisanförband. Inflytandet från oktoberrevolutionen är, trots årtal av epigonisk ledning, fortfarande så stort i Kina att bönderna kallar sin rörelse ”sovjetisk” och sina partisanförband – ”röda arméer”. Detta visar återigen på djupet av Stalins brackighet när han gick emot sovjeter med argumentet att vi inte får skrämja bort det kinesiska folkets massor genom ”konstgjord sovjetifiering”. Endast Chiang Kai-shek skulle ha skrämmts bort av detta, men inte arbetarna, inte bönderna för vilka, efter 1917, sovjeterna hade blivit symboler för frigörelse. De kinesiska bönderna, det är förståeligt, har inte så få illusioner om sovjetparollen. Det är dem förlåtligt. Men är det förlåtligt att de ledande svanspolitikerna, som inskränker sig till att fegt och dunkelt generalisera de kinesiska böndernas illusioner, underlåter att förklara händelsernas verkliga betydelse för proletariatet?

Det ”vore inte alls märkvärdigt”, säger Stalin, om de kinesiska bönderna bildade en sovjetregering utan deltagande av de industriella centra och utan ledning från kommunistpartiet. Men vi säger att bildandet av en sovjetregering under dessa omständigheter är helt omöjligt. Inte bara bolsjevikernas utan även Tseretelis på sovjeterna baserade regering eller halv-regering kunde enbart uppstå på basis av städerna. Att tro att bönderna kan skapa sin sovjetregering *oberoende* av städerna innebär att tro på mirakel. Det skulle vara samma mirakel att skapa en röd bondearmé. Bondepartisanerna spelade en stor revolutionär roll under den ryska revolutionen, men där fanns det centra där proletariats diktatur hade makten och i närvaron av en centraliserad röd armé.

Med den kinesiska arbetarrörelsens nuvarande svaghet, och ett ännu svagare kommunistparti, är det svårt att tala om proletariats diktatur som ett *dagsaktuellt mål* i Kina. Det är därför

Stalin, som simmar i bondeupprorets kölvatten, trots alla tidigare deklarationer är tvungen att koppla ihop bondesovjeterna och böndernas röda armé med den borgerligt demokratiska diktaturen. Ledningen för denna diktatur, som är en alltför stor uppgift för kommunistpartiet, överlämnas till något annat politiskt parti, till något sorts revolutionärt *x*. Eftersom Stalin hindrade de kinesiska arbetarna och bönderna från att genomföra sin kamp för proletariatets diktatur, måste nu någon hjälpa Stalin genom att ta sig an sovjetregeringen som den borgerligt demokratiska diktaturens organ. Som en motivering för detta nya perspektiv föreläggs vi fem argument i fem meningar. Här är de: (1) ”Det vore löjligt att tro”; (2) ”man påstår”; (3) ”om detta är sant”; (4) ”det vore inte alls märkvärdigt”; (5) ”det kan icke råda någon tvivel”. Detta är administrativ argumentering i all sin makt och prydno!

Vi varnar: det kinesiska proletariatet kommer återigen att få betala för hela detta skamliga påhitt.

18. Karaktären av Stalins ”misstag”

Det finns misstag och misstag. På det mänskliga tänkandets olika områden kan det förekomma avsevärda misstag som kommer sig av att man inte tillräckligt noga har undersökt objektet ifråga, av otillräckliga data, av att de faktorer som skall beaktas är för komplicerade, osv. Bland dessa kan vi t ex betrakta meteorologers misstag i att förutsäga vädret, vilket är typiskt för en hel rad misstag inom det politiska området. Men en skolad, snabbtänkt meteorologs misstag är ofta mer användbara för vetenskapen än en empirikers gissningar, även om de oavsiktligt bestyrks av fakta. Men vad skulle vi säga om en skolad geograf, om en ledare för en polarexpedition som utgick från att jorden vilar på tre valar? Likväl ligger Stalins misstag nästan helt i denna sista kategori. Genom att aldrig använda marxismen som metod, och begagna sig av ”marxistliknande” formler på ett ritualistiskt sätt, utgår Stalin i sina praktiska handlingar från de krassaste empiriska fördomarna. Men sådan är processens dialektik: under den revolutionära nedgångens period blev dessa fördomar Stalins främsta styrka. Den tillät honom att spela den roll som han subjektivt inte vill ha.

Den tungrodda byråkratin avskiljde sig från den revolutionära klass som hade erövrat makten och grep ivrigt tag i Stalins empiricism för hans vinningslystnads skull, för hans totala cynism vad gäller principer, för att göra honom till sin ledare och för att skapa legenden om Stalin som är byråkratins egen helgdagslegend. Detta är förklaringen till hur och varför den starka men definitivt mediokra person som var en tredje- och fjärdeplansfigur under åren av revolutionärt uppsving, blev den som spelade den ledande rollen under revolutionens nedgångsperiod, under åren då världsbourgeoisien stabiliserades, socialdemokratien pånyttföddes, Komintern försvagades och breda skikt av sovjetbyråkratin genomgick en konservativ degenerering.

Fransmännen säger om en man: Hans fel är hans dygder. Om Stalin kan sägas: hans fel visade sig bli till hans fördel. Klasskampens kuggar grep in i hans teoretiska begränsningar, hans politiska anpassningsbarhet, hans moraliska omdömeslöshet, kort sagt i hans brister som proletär revolutionär, och gjorde honom till en statsman under den tidsperiod då den småborgerliga frigörelsen från oktober, från marxismen, från bolsjevismen ägde rum.

Den kinesiska revolutionen utgjorde ett examensprov för Stalin i hans nya roll – med hjälp av en invers metod.⁷ Efter att ha erövrat makten i Sovjetunionen med hjälp av de skikt som brutit sig loss från den internationella revolutionen och med indirekt, men ytterst verklig hjälp från de fiendliga klasserna, blev Stalin automatiskt Kominterns ledare och därigenom även ledare för den kinesiska revolutionen. Som apparatens passiva hjälte som verkade bakom kulisserna

⁷ **Invers metod** är en sorts matematisk metod för tekniska beräkningar – ÖA.

måste han visa upp sin metod och sina kvaliteter under de stora revolutionära händelserna. I detta ligger den tragiska paradox som är Stalins roll i Kina.

Efter att han hade underordnat de kinesiska arbetarna under borgarklassen, bromsat den agrara rörelsen, stött de reaktionära generalerna, avväpnat arbetarna, förhindrat bildandet av sovjeter bildas och likviderat de som ändå bildades, slutförde Stalin den historiska roll som Tsereteli försökte fullgöra i Ryssland. Skillnaden är att Tsereteli agerade öppet, efter det att bolsjevikerna hade ställt sig i stridsordning mot honom – och han måste omedelbart och på fläcken bära ansvaret för sina försök att förråda en klavbunden och duperad arbetarklass till borgarklassen. Men i Kina agerade Stalin agerade bakom kulisserna, försvarad av en mäktig apparat och draperad i bolsjevismens fana. Tsereteli stödde sig på borgarklassens förtryck mot bolsjevikerna. Stalin använde däremot förtryck mot bolsjevik-leninisterna (oppositionen). Borgarklassens förtryck tillintetgjordes av den uppåtgående vågen. Stalins förtryck befrämjades av den nedåtgående vågen. Det är därför Stalin kunde genomföra experimentet med den rent mensjevikiska politiken i den kinesiska revolutionen ända till slutet, till den mycket tragiska katastrofen.

Men hur står det till med den nuvarande häftiga vänstervridningen av den stalinistiska politiken? Att se denna episod – och vänstersicksackandet kommer trots all sin betydelse att gå till historien som en episod – som en motsägelse till det som sagts kan endast väldigt närsynta människor göra, som är oförmögna att förstå dialektiken i människans medvetande i anknytning till den historiska processens dialektik. Revolutionens nedgång så väl som dess uppgång rör sig inte rätlinjigt. Den empiriske ledaren under revolutionens nedgångsperiod – ”Ni tror att ni rör er men ni blir flyttade” (Goethe) – kunde inte undgå att vid en viss tidpunkt bli skräckslagen av den avgrund av socialt förräderi som hans egna kvaliteter tvingade honom till under åren 1925-27, och som utnyttjades av krafter som var halvfientliga och fientliga till proletariatet. Och eftersom apparatens degenerering inte är en jämn process, eftersom de revolutionära tendenserna inom massorna är starka, fanns det inför vänstersvängen från randen till den termidorianska avgrunden redan tillräckligt starkt stöd och reservkrafter till hands. Vändningen antog karaktären av panikartade språng just därför att denne empiriker inte förutsåg något förrän han hade nått själva randen av bråddjupet. Ideologin bakom vänstersprånget förbereddes av vänsteroppositionen – och som det anstår en empiriker kunde han bara använda sig av oppositionens arbete i småbitar och fragment. Men det akuta utbrottet av vänsterism förändrar inte de grundläggande processerna i byråkratins utveckling, ej heller Stalins egen natur.

Stalins avsaknad av teoretiska förberedelser, av en bred utblick och kreativ fantasi – dessa egenskaper förutan vilka det inte kan bli tal om något oberoende arbete i stor skala – förklarar fullständigt varför Lenin, som värdesatte Stalin som en praktisk medhjälpare, icke desto mindre rekommenderade partiet att avlägsna honom från posten som generalsekreterare när det stod klart att denna post kunde få en självständig betydelse. Lenin såg aldrig Stalin som en politisk ledare.

Lämnad åt sig själv intog Stalin alltid och undantagslöst opportunistiska ståndpunkter i alla stora frågor. Om Stalin inte hade några viktiga teoretiska eller politiska konflikter med Lenin, som Bucharin, Kamenev, Zinovjev och till och med Rykov, är det för att Stalin aldrig stod fast vid sina principiella åsikter och i alla allvarliga fall av motsättningar helt enkelt höll tyst, drog sig tillbaka och bidade sin tid. Trots detta hade Lenin mycket ofta praktiska organisatoriska-moraliska konflikter med Stalin, ofta skarpa sådana, just för de brister hos Stalin som Lenin, så försiktigt i form men skoningslöst till sin natur, karaktäriserade i sitt ”testamente”.

Till allt det som sagts måste vi lägga det faktum att Lenin arbetade tillsammans med en grupp medarbetare, där var och en bidrog med kunskaper, personlig initiativförmåga, distinkt begåvning. Stalin däremot omges, i synnerhet efter likvideringen av högergruppen, av fullständiga medelmåttor, utan någon som helst internationell utblick och oförmögna att prestera en oberoende åsikt i en enda fråga rörande världens arbetarrörelse.

Under tiden har apparatens betydelse växt oerhört sedan Lenins dagar. Stalins ledning under den kinesiska revolutionen är just frukten av att de teoretiska, politiska och nationella begränsningarna kombineras med apparatens enorma makt. Stalin har bevisat att han är oförmögen att lära. Hans fem meningar om Kina vid sextonde kongressen är rakt igenom genomsyrade av samma organiska opportunist som styrde Stalins politik vid alla tidigare stadier av det kinesiska folkets kamp. Den andra kinesiska revolutionens begravningsentreprenör förbereder sig inför våra ögon för att strypa den tredje kinesiska revolutionen i dess linda.

Översättning: *Per-Olov Eklund*

Till innehållsförteckningen för artikelsamlingen [Trotskij om Kina](#)